

Prof. Dr. Kayıhan PALA
Bursa Milletvekili

Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonu Üyesi

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki soruların Türkiye Cumhuriyeti anayasasının 98'inci ve Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 96 ve 99'uncu maddelerine uygun olarak, T.C. Adalet Bakanlığı'na iletilmesi ve Sayın Bakan Akın GÜRLEK tarafından yazılı olarak yanıtlanması için gereğinin yapılmasını arz ederim. 02.10.2026

Kayıhan PALA
Bursa Milletvekili

Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın 17. maddesi herkesin yaşama, maddî ve manevî varlığını koruma ve geliştirme hakkını teminat altına almakta; kimseye işkence ve eziyet yapılamayacağını, insan haysiyetiyle bağdaşmayan bir ceza veya muameleye tabi tutulamayacağını hükme bağlamaktadır. Anayasa'nın 56. maddesi ise sağlık hizmetlerine erişim ve sağlıklı bir çevrede yaşama hakkını devletin temel ödevi olarak tanımlamaktadır. Bununla birlikte, Birleşmiş Milletler Mahpuslara Muameleye Dair Asgari Standart Kuralları, Avrupa Cezaevi Kuralları ve Türkiye'nin taraf olduğu uluslararası sözleşmeler uyarınca, özgürlüğünden yoksun bırakılan kişilerin toplumun diğer kesimleriyle eşit nitelikte, zamanında ve insan onuruna yaraşır sağlık hizmeti alma hakkı bulunmaktadır.

Kocaeli 1 No'lu F Tipi Yüksek Güvenlikli Kapalı Ceza İnfaz Kurumu'nda tutulan mahpuslardan tarafıma iletilen başvurularda, özellikle kronik ve ağır sağlık sorunları bulunan mahpusların tıbbi tedaviye ve sağlık hakkına erişiminde çok ciddi yapısal ihlaller yaşandığı ifade edilmektedir. Hastane sevklerinde yaygın olarak kullanılan ve ergonomik açıdan insan sağlığına aykırı olan tek kişilik bölmeli ring araçları (tek kabinli ringler); dar, havasız ve hareket kısıtlayıcı yapıları nedeniyle ağır bir fiziksel ve psikolojik külfet yaratmaktadır. Solunum yetmezliği, ilerlemiş akciğer rahatsızlığı, ortopedik engeli ve eklem hareket kısıtlılığı bulunan hastaların bu araçlarla sevk edilmesi tıbbi açıdan telafisi güç zararlara yol açmakta; adeta kötü muameleye dönüşmektedir. Üstelik sevk yapılan kimi hastanelerde uygun muhafaza odalarının (nezarethane) bulunmaması gerekçe gösterilerek, hastaların tüm muayeneler tamamlanana dek saatlerce bu havasız kabinler içerisinde bekletildiği, bu eziyet verici koşullar nedeniyle birçok hasta mahpusun hayati tetkik ve tedavi randevularına gidemediği de ifade edilmektedir.

Sağlık hakkına erişimin önündeki bir diğer engel ise hekim-hasta mahremiyetini ve tıp etiğini hiçe sayan kelepçeli muayene dayatması ile kolluk görevlilerinin muayene esnasında oda dışına çıkmamasıdır. Dünya Tabipler Birliği Lizbon Hasta Hakları Bildirgesi, Tokyo Bildirgesi, Birleşmiş Milletler İstanbul Protokolü ve ülkemizdeki Hasta Hakları Yönetmeliği

50289

Prof. Dr. Kayıhan PALA
Bursa Milletvekili
Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonu Üyesi

hekim ile hasta arasındaki güven ilişkisini ve mahremiyeti vazgeçilmez bir ilke olarak tanımlamaktadır.

Ceza infaz kurumlarındaki sevk, muhafaza ve muayene uygulamalarının mahpusların sağlığını olumsuz etkileyen ikincil bir cezalandırma aracına dönüşmesi kabul edilemez. Bu bağlamda;

1. Kocaeli 1 No'lu F Tipi Yüksek Güvenlikli Kapalı Ceza İnfaz Kurumu başta olmak üzere, Türkiye genelindeki ceza infaz kurumlarında kayıtlı ağır ve kronik hasta tutuklu/hükümlü sayısı kaçtır? Bu kişilerin hastalık gruplarına göre dağılımı nedir?
2. Hasta mahpusların hastane sevklerinde kullanılan tek kişilik bölmeli ring araçlarının fiziki ve havalandırma koşullarının insan onuruna ve sağlığına uygunluğu konusunda Sağlık Bakanlığı veya Türk Tabipleri Birliği gibi bağımsız meslek örgütlerinden görüş alınmış mıdır? Kronik solunum yetmezliği, ortopedik engeli ve ileri derecede hareket kısıtlılığı bulunan hastaların bu araçlarla nakledilmesinin gerekçesi nedir? Neden normal kabinli ring araçları kullanılmamaktadır?
3. Sevk edilen hastanelerde mahpus muhafaza/bekleme odalarının bulunmaması nedeniyle, hasta mahpusların tetkik ve muayene sırası gelene kadar saatlerce ring araçları içerisinde bekletildiği iddiaları doğru mudur? Bakanlığınız ile Sağlık Bakanlığı arasında hastanelerdeki bekleme koşullarının iyileştirilmesine yönelik bir protokol veya çalışma bulunmakta mıdır?
4. Muayene sırasında kolluk kuvvetlerinin muayene odasından çıkmaması ve kelepçenin çözülmemesi yönündeki dayatmalar hangi yasal düzenlemeye dayanmaktadır? Birleşmiş Milletler İstanbul Protokolü ve Hasta Hakları Yönetmeliği'ne aykırı olan bu uygulamalar nedeniyle muayene ve tedavisi yapılamadan kuruma geri dönen mahpus sayısı kaçtır?
5. Kocaeli 1 No'lu F Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu'nda kronik rahatsızlığı bulunan mahpusların hastane randevularına gidememesi veya muayene olamadan dönmesi vakalarına ilişkin Bakanlığınıza veya Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü'ne ulaşmış kaç şikâyet/başvurusu bulunmaktadır? Bu başvurularla ilgili başlatılan bir inceleme var mıdır?